

SVJEDOKA ZAROBILE JEDINICE 'IZ SRBIJE'

Author: IWPR
ICTY

Bosanski Musliman koji je prezivio veliki masakr tvrdi da je jedan od onih koji su ga zarobili rekao da njegova jedinica dolazi iz Srbije

Samo jedan dan nakon što je general Vesli Klark (Wesley Clark) izjavio pred Tribunalom da je Slobodan Milosevic unaprijed znao da će bosanski Srbi izvršiti masakr nad Muslimanima u srebrenickoj enklavi, jedan mladić koji je prezivio taj zločin potvrdio je pred istim sudom da su u operaciji, izvedenoj u srpnju/julu 1995., sudjelovale i jedinice iz Srbije.

Svjedoceci pod sifrom B-1401, mladić je ispričao kako se zatekao u koloni dječaka i muskaraca koji su se u blizini puta za Konjevic Polje predali srpskim snagama. Posto je opisao zarobljavanje, on je potvrdio da su se među bosanskim Srbima nalazili i pripadnici jedinica koje su dosle iz Srbije.

Ispričao je kako je njegova grupa prebacena na jednu poljanu u selu Sandici, gdje im se jedan od vojnika koji su ih zarobili obratio riječima: "Mi smo iz Srbije."

Pokazujući jednog ranjenog Muslimana, dodao je: "Vidite li svoje drugove? Trebalo je da se predate ranije."

Ovo je u stvari prvo javno svjedočenje na kojem je potvrđeno da su snage iz Srbije neposredno sudjelovale u srebrenickom masakru. IWPR je još prošle godine došao u posjed dokumenata na osnovu kojih se vidi da su u pitanju bile jedinice srpskog Ministarstva unutrašnjih poslova (MUP).

B-1401 je ispričao i kako je vojnik lagao zarobljenicima, rekavši im da će biti smješteni po hangarima i da neće dobiti večeru. Potom im je naredio da legnu na zemlju i vicu "Zivio kralj!"

"Smijao se, jer je znao što nas čeka", rekao je B-1401.

U vrijeme izbijanja bosanskog rata, svjedok je imao samo 17 godina. U srpnju/julu 1995., kada su jedinice bosanskih Srba napale enklavu, on se, zajedno s ostalim muslimanskim muskarcima i dječacima, našao pred izborom između dvaju mogućnosti: da se zajedno sa ženama i djecom skloni u bazu Ujedinjenih naroda u Potocarima, ili da pobjegne u sumu. Budući da nitko od njih nije imao povjerenja u snage UN-a, B-1401 je - zajedno sa svojim ocem, ujakom i ostalim muslimskim članovima sire obitelji pokušao pobjeći.

Tako su se priključili koloni od 15.000 muskaraca, u kojoj se nalazilo 1.000-3.000 pripadnika bosanske vojske. Kolona se kretala ka teritoriji koja je bila pod kontrolom vlade. Nakon zestokih borbi, bosanske su jedinice probile srpski obruč na više mjesta, ali su za sobom ostavile civile i jedan broj vojnika.

A kada mu je tokom unakrsnog ispitivanja Milosevic postavio pitanje koje se ticalo tog napuštanja civila, svjedok je odgovorio: "Morali su da se sačuvaju. Da su povelili i nas, nitko ne bi prezivio."

Civili su noc proveli u sumi, pod teskom artiljerijskom paljbom. B-1401 je rekao da ih je sve obuzela panika i da su mnogi već tada bili ranjeni ili ubijeni. Neki od njih su imali halucinacije, dok ih je nekolicina izvršila samoubojstvo, odbijajući pomisao na predaju. Tada se svjedok odvojio od svog oca, kojeg - kako kaže - više nikada nije vidio.

Sutradan je granatiranje bilo ublaženo, a srpske su snage pozvale cjelokupno ljudstvo da se preda. I dok je jedan dio njih pobjegao još dublje u sumu, više ih je tisuća, podignutih ruku, krenulo prema onima koji su ih potom zarobili.

B-1401 je opisao i hod preko leseva, odnosno ljudskih tijela čija su lica i ruke bile raznesene granatama. Na Milosevićevo pitanje, svjedok je iznio procjenu po kojoj je u sumi bilo ubijeno otprilike 500 ljudi.

Nakon što su od njih zahtijevali da predaju cjelokupno naoružanje, ali i sve dragocjenosti i novac, srpski borci su ih sproveli do poljane u Sandicima. Tamo su pak bili utovarivani u kamione, da bi potom bili odvezeni u Bratunac, u kojem su citavu noc proveli po tim istim kamionima, bez hrane i vode.

Sljedećeg su jutra bili odvezeni u Zvornik, a potom u skolu u Petkovcima. Zatvorenici su bili potrpani u školsku zgradu, gdje su vladali još gori uvjeti nego u kamionima. Bili su primoravani da ponavljaju: "Ovo je srpska zemlja. Bila je i bit će zauvijek." Do tada su već toliko ozednili da su - prema riječima svjedoka B-1401 - počeli piti vlastitu mokracu.

Nakon što je pala noc, ljudi su redom izvodjeni u manjim grupama, dok bi oni koji su ostali unutra ubrzo začuli pucnje. Vojnici su ubrzo počeli izvoditi i ostatak ljudi, vezujući im ruke i trpajući ih u kamione.

Svjedok je opisao kako je na svom stopalu u jednom trenutku osjetio lepljivu masu, te da je potom shvatio da se radi o velikoj gomili mrtvih tijela koja su ležala ispred škole.

Posle pet ili deset minuta voznje, kamion se zaustavio. Muskarci su izvodjeni u grupama od po troje, četvoro ili petoro. Svaki put bi ostali nakon toga culi i pucnjavu. B-1401 je opisao i kako su neki pokušali izbjeci silazak s kamiona, s obzirom da su već znali da će biti pogubljeni. Po njegovim riječima, mnogi su zarobljenici molili za malo vode.

B-1401 je ispricao kako se i sam pokušao sakriti. "Jednostavno, želio sam živjeti makar još minutu ili dvije", rekao je on.

A kada je došao red i na njega, vojnici su njegovoj grupi naredili da legne među leseve.

"Sve se desavalo tako brzo", rekao je on. "Mislio sam kako ću ubrzo umrijeti i kako će moje patnje biti okončane, a da moja mama nikada neće saznati gdje sam."

A onda su, kako kaže B-1401, vojnici otvorili vatru. Pogodjen je u desni dio tijela. Ubijanje je potrajalo još citav sat. Kada je sljedeća grupa bila dovedena i potom ubijena, B-1401 je ranjen još jednom, tada u lijevo stopalo. Kasnije je pogodjen i treći put. Bol koji je osjećao bila je tolika da je imao poriv zajecati i želju da bude ubijen. Čovjek koji je ležao do njega je u jednom trenutku to i učinio, nakon čega su mu pucali u glavu.

Svjedok je izjavio da je njegovo stanje bilo toliko loše da nikada ne bi uspeo pobjeci da je kojim slučajem bio jedini koji to pokušava. Zajedno s još jednim prezivjelim, on je puzao po polju koje je bilo prekriveno lesevim; zubima su jedan drugome odvezali ruke; nakon toga su se nekako domogli vrha brda.

Odatle su, sljedećeg jutra, bili u prilici vidjeti žuti bager koji je kupio leseve i tovario ih u kamion. Radilo se

o "vrlo velikoj gomili".

Zajedno sa spomenutim supatnikom, B-1401 se naporno probijao kroz sumu. "On je jedini koji zna koliko mi je bilo tesko", rekao je. "Nisam mogao dalje. Ostavio bi me, a onda bi se vratio i molio me da nastavim. Stravicno je boljelo." Nakon cetiri dana hoda, njih dvojica su konacno stigli na sigurnu teritoriju.

Milosevicev "prijatelj suda" (amicus curiae), Branislav Tapuskovic, pokusao je diskreditirati citavo ovo svjedočenje, ukazujući na okolnost da svjedok, u nekoliko izjava koje je dao, nije na isti način opisao rane koje je zadobio. U jednoj je, tvrdi Tapuskovic, rekao da je pogodjen u desni dio grudi i podlakticu; u drugoj pak spominje da je bio pogodjen u želudac.

B-1401 je odgovorio: "Vi od mene očekujete iste rečenice u svakoj izjavi. Bio sam pogodjen rasprskavajućom municijom. Kasnije su istražitelji pregledali rentgenske snimke. Dosló je do rasprskavanja. Meci su se rasprsnuli. Rentgenski snimak je to pokazao."

Ljecnički nalazi, uključujući i rentgenski snimak, uključeni su u dokazni materijal.

Suci Patrik Robinson (Patrick Robinson) i Ricard Mej (Richard May) smatrali su da nema nikakvog osnova za ukazivanje na različitost izjava, budući da su one date neposredno nakon što je svjedok prezivio ogromnu traumu. Sudac Mej je istakao da sud raspolaze fotografijama rana, dok je sudac Robinson rekao kako nije uspio shvatiti smisao samog ispitivanja, izuzev ukoliko g. Tapuskovic pokušava nagovjestiti da B-1401 nije ni bio ranjen - u kom slučaju bi o tome trebalo da mu postavi direktno pitanje.

Iako se Milosevic uglavnom ponasa kao da je sudjenje farsa i kao da su skoro svi svjedoci lažovi, on je u slučaju B-1401 ipak zauzeo unekoliko "meksi" stav. "Ne želim ni na koji način da vas povrijedim, imajući u vidu kroz što ste sve prošli", rekao je on na samom početku unakrsnog ispitivanja.

Tokom samog ispitivanja, Milosevic je nastojao nagovijestiti kako su mnogi Muslimani iz Srebrenice poginuli u borbi. Zato je svjedoku postavljao pitanja o koloni - koliko je u njoj bilo naoružanih, koliko vojnika, i koliko ih je ubijeno u oružanim sukobima.

Judith Armatta radi za Koaliciju za međunarodnu pravdu (www.cij.org) pri Tribunalu u Hagu.

Focus: Međunarodni krivični sud za bivšu Jugoslaviju

Source URL: <https://iwpr.net/sr/global-voices/svjedoka-zarobile-jedinice-iz-srbije>